

LUNDS
UNIVERSITET

Är planering och lovgivning ett hinder för utveckling?

Stefan Larsson i Karlskrona 4 nov 2009

www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

MiSt

TOOLS FOR ENVIRONMENTAL ASSESSMENT
IN STRATEGIC DECISION MAKING

Policy och empiri

- Law in books/Law in action
  - 3G och ”den försenade utbyggnaden”.
  - Deltagande i mastbygge: rätten och dess praktik.
  - Vindkraftens reviderade regelverk: ”utveckling” kontra ”lokala värderingar”?

LUNDS
UNIVERSITET

www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

Svensk 3G-utbyggnad

- Skulle ske 2001-2003
- Skedde framförallt 2002-2007
- Karaktär på beslut:
  - Toppstyrt, teknik- och tidsoptimistiskt, inte förankrat i planeringssystemet, miljöpåverkan beaktades ej, konkurrensideologi.
- Karaktär på utförande
  - Försenat, ickeparticipatoriskt ”rulla ut”, i viss mån rättsosäkert, skyller på långsam lovgivning, plötsligt ville man begränsa antalet master.

LUNDS
UNIVERSITET

www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLEN

Deltagande i mastbygge

Nivå Form	Formellt "law in books"	Applicerat/empiriskt "law in action"
Regional	<p>Överklagande av 12:6-samråd enligt MB (länsstyrelsen) och förrättning enligt Ledningsrättslagen (lantmäteriet).</p> <p>Av den "beslutet angår" o "gått emot", 22 Förvaltningslagen</p>	<p>Endast ett fåtal överklaganden av flera tusen beslut. Sällan någon utanför kretsen länsstyrelse och operatörer deltar i 12:6 samråd. Förrättning gör förhandling till asymmetrisk maktrelation.</p>
Kommunal	<p>"Sakägare" kan överklaga bygglov, i allmänhet fastighetsägare till närliggande mast eller en sökande. Berörda parter kan göra ett uttalande om bygglov i fråga (PBL).</p>	<p>Av 248 ansökningar: Överklagande förändrar sällan givet bygglov, varför deltagandet kan ifrågasättas, men Exempel på när uttalanden har påverkat platsval.</p> <p>Överklagande som bygger på rädsla för strålning avslås alltid</p>

Tabell: Att beskriva deltagandet i teorin (fomaliserad lag) och praktiken (lagens applikation).

Deltagande i mastbygge: en summa

- Som ”öar i oceanen”, lokalt, mast för mast, ej som helhet eller region.
- Nyckel: ”*Sakägare*” – kopplat till egendom.
- Bygglovprocessen *kan* inkludera tidigt i processen. När väl beslut fattat hjälper ej överklagan.
- *Strålning*: ”rättsligt sett” bör allmänheten inte vara rädd: expertbaserat beslutsfattande, inte deliberativt.

LUNDS
UNIVERSITET

www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

Vindkraftens reviderade regelverk

- (Pilotstudie nov 2008 till jan 2009):

Regelverk: uppdelning mellan
PBL och MB

”Regelförenklingar för att
effektivisera”:

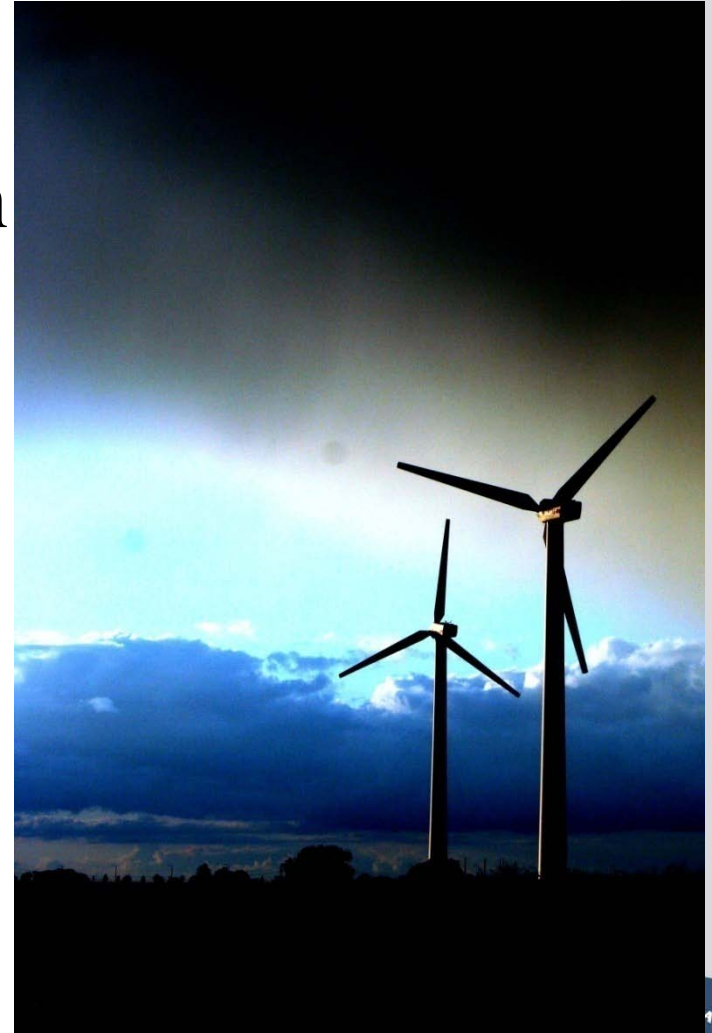
Miljöprocessutredningen
föreslog förändringar
hösten 2008.

LUNDS
UNIVERSITET

www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

Vindkraftens reviderade regelverk

Ur miljöprocessutredningens betänkande SOU 2008:86, sidan 229:

- *”Det kan...finnas en risk för att en omfattande användning av detaljplaneinstitutet medför att vindkraftsutbyggnaden i Sverige blir beroende av olika kommunala värderingar om vad som är lämpligt i just den egna kommunen och att vindkraftsutbyggnaden inte sker på de platser som objektivt sett är mest gynnsamma ur ett helhetsperspektiv.”*
- Dvs, ”helhetsperspektiv” inkl ej lokala värderingar.
- ...som riskerar stå i vägen för de ”objektivt sett” mest gynnsamma platserna.

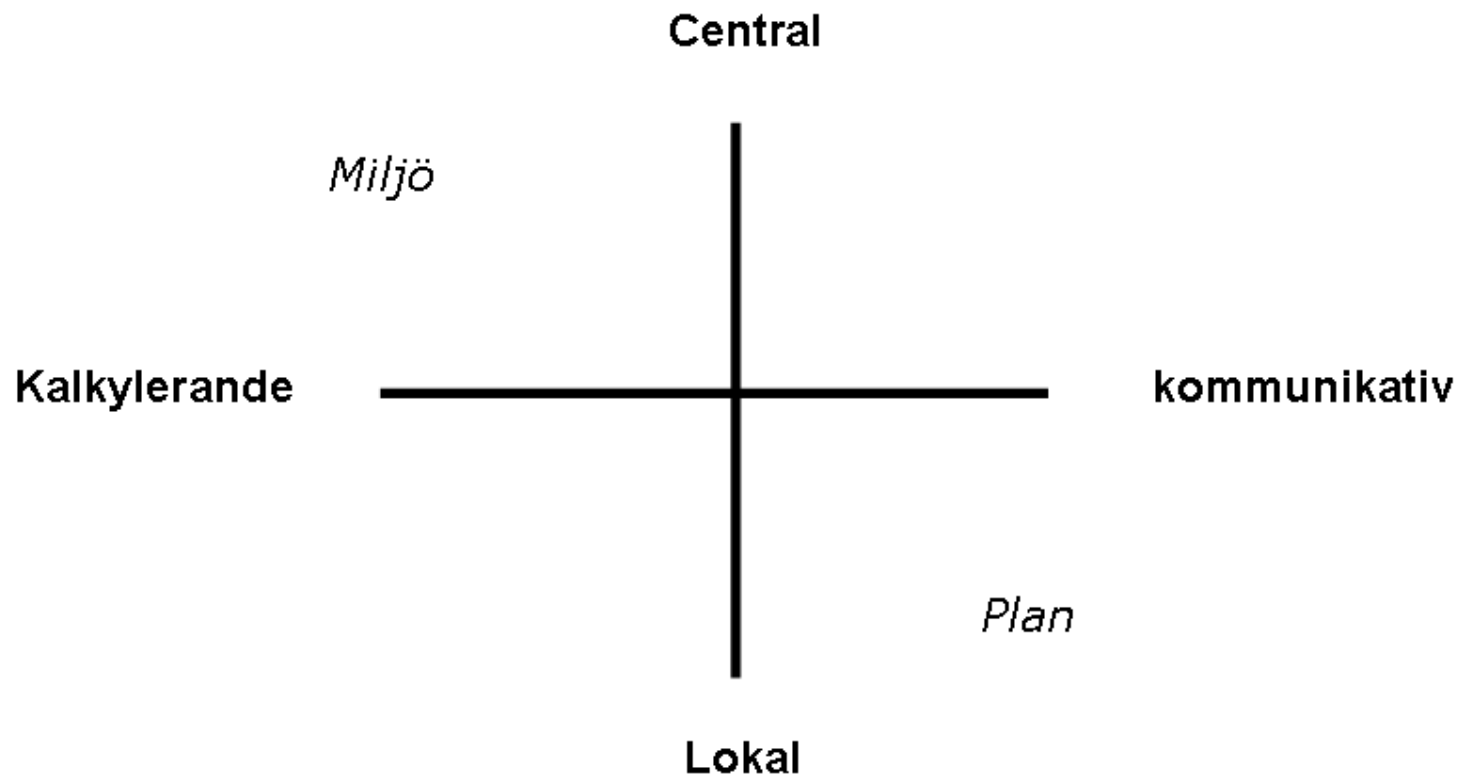

LUNDS
UNIVERSITET
www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

Vem ska bestämma och baserat på vilken kunskap?

Men är då planering och lovgivning ett hinder för utveckling?

Henecke och Khan (2002):

- *”...att problemen med att införa ett genuint medborgardeltagande i den fysiska planeringen i mångt och mycket bottnar i att det står i strid med det parallella målet att åstadkomma en effektiv och snabb planeringsprocess” (2002, s 34).*

LUNDS
UNIVERSITET
www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

Men är då planering och lovgivning ett hinder för utveckling?

- Frågan rör troligen inte så mycket planering i sig så mycket som vilka och vilken kunskap som skall inkluderas i planeringen: "Vem ska bestämma, vilken kunskap"?
  - Medborgardeltagande och kommunal planering
    - 3G: "Långsam lovgivning hindrar utbyggnaden" - delvis falskt (Larsson 2008)
    - 3G: (över)klagan för döva öron
    - Vindkraft: "lokala värderingar står i vägen"
- ...delfråga: vilket syfte har lovgivningen?
  - "Legitimitet" åt beslut som redan är fattat?
  - ...men kommer i vägen för centrala beslut om utveckling?.
  - ...eller en viktig källa för god planering?

Större trend mot centraliserat beslutsfattande?

Är revisionerna alltid "piecemeal", är systemet inkoherent?

LUNDS
UNIVERSITET

www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

LUNDS
UNIVERSITET

Tack.

Stefan Larsson i Karlskrona 4 nov 2009

www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

MiSt

TOOLS FOR ENVIRONMENTAL ASSESSMENT
IN STRATEGIC DECISION MAKING

